

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudkyň Mgr. Michaely Bejčkové a Mgr. Aleny Krýlové v právní věci žalobce Ing. F. M., daňového poradce, proti žalovanému Ministerstvu financí, se sídlem Letenská 15, 118 10 Praha 1, o žalobě proti nezákonnému zásahu správního orgánu,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce podal žalobu proti nezákonnému zásahu správního orgánu, který podle něj spočívá v tom, že žalovaný vyžaduje při předkládání daňového přiznání osobní prohlášení osoby odlišné od daňového subjektu; tím zasahuje do žalobcova základního lidského práva uvedeného v čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, podle nějž nesmí být nikdo nucen činit, co zákon neukládá. Žalobce jako daňový poradce zpracovává na základě podkladů od klientů daňová přiznání, která jejich jménem předkládá správcům daně. Tato přiznání lze podat pouze na tiskopisu, jehož strukturu a tvar předepisuje žalovaný; žádným jiným způsobem není možno daňové přiznání platně podat. Podává-li daňové přiznání za klienta daňový poradce, musí být součástí každého podání jeho osobní prohlášení v tomto znění: „PROHLAŠUJI, ŽE VŠECHNY MNOU UVEDENÉ ÚDAJE V TOMTO PŘIZNÁNÍ JSOU PRAVDIVÉ A ÚPLNÉ, A STVRZUJI JE SVÝM PODPISEM“. Podle žalobce zasahuje žalovaný ukládáním takové povinnosti do jeho práv. Není totiž takového předpisu, který by žalobci ukládal činit nějaká „prohlášení“ v souvislosti s předkládáním či zpracováním daňových přiznání. Stejně tak samotné daňové subjekty nejsou povinny opatřovat svá daňová přiznání takovým prohlášením. Žalobce proto navrhl, aby soud určil, že popsáním zásahem žalovaný porušil žalobcovo základní lidské právo viz shora, a zakázal žalovanému, aby v porušování žalobcových práv pokračoval, a přikázal mu, aby umožnil žalobci předkládat daňová přiznání jím zastupovaných daňových subjektů bez dalších prohlášení.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žalobou napadený úkon – tj. vydávání tiskopisů daňových přiznání – nemůže být pojmově nezákonným zásahem ve smyslu § 82 soudního řádu správního (zákon č. 150/2002 Sb.; dále jen „s. ř. s.“). Nejde o konkrétní akt, ale naopak o zcela obecný požadavek směřovaný vůči nespécifikovanému množství subjektů. Není naplněna podmínka trvání zásahu, neboť to daňové přiznání, které bylo přiloženo k žalobě, již bylo podáno a pro eventuální další případy zákon neumožňuje využít tohoto typu žaloby. Žaloba by případně měla být uplatněna před podáním daňového přiznání, ne až následně. Text prohlášení, který žalobce napadá, vychází ze zákonné povinnosti daňových subjektů poskytovat správci daně součinnost a prokazovat všechny skutečnosti, které je povinen uvádět v daňovém přiznání (§ 2 odst. 2 a § 31 odst. 9 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků). Rozumí se přitom, že takto uváděná tvrzení daňového subjektu musejí být pravdivá, protože daňový subjekt je musí i řádně prokázat, vznikne-li ohledně nich pochybnost. Žalobce jako daňový poradce tak pouze za zastupovaný subjekt stvrzuje, že splnil povinnost, kterou mu ukládá zákon. Krom toho má žalovaný za to, že žaloba nebyla podána včas. Napadený text je součástí tiskopisu výrazně déle než dva roky (tj. než objektivní lhůta pro podání žaloby proti nezákonnému zásahu), a žalobce se tak s ním nepochybně mohl seznámit mnohem dříve. Žalovaný proto navrhl zamítnutí žaloby.

Při jednání konaném dne 19. 9. 2012 setrvaly strany na svých procesních postojích.

Žaloba není důvodná.

Nelze přisvědčit žalovanému v tom, že žaloba byla podána opožděně. Podle § 84 odst. 1 s. ř. s. musí být žaloba podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo.

Žalobce spatřoval nezákonný zásah v tom, že je při každém podání daňového přiznání nucen podepisovat prohlášení, které podle něj nemá oporu v zákoně, čímž je porušováno jeho základní lidské právo. Okolnost, v níž žalobce spatřuje zásah, tedy nastává pokaždé, když žalobce podává za své klienty daňové přiznání. Pro posouzení včasnosti žaloby tak není podstatné, že tato okolnost již pravidelně nastává několik let, protože žalobce spatřuje zásah v každé další takové okolnosti, kdykoli nastane. Pokud by žalobcem vytýkaná okolnost (nutnost podepsat osobní prohlášení na tiskopisu daňového formuláře) skutečně byla nezákonným zásahem, mohl by se domáhat ochrany před ní vždy ve dvouměsíční subjektivní lhůtě od okamžiku podpisu (tedy nikoli jen od okamžiku, kdy takové prohlášení jako daňový poradce podepsal vůbec poprvé). V této věci žalobce stanovenou lhůtu dodržel: daňové přiznání k dani silniční za kalendářní rok 2009 podal za svého klienta, společnost E. T. Holding, s. r. o., dne 1. 2. 2010; žalobu pak podal dne 1. 4. 2010, tedy včas.

Soud dále zkoumal, zda žalobcem vytýkaná okolnost může vůbec být nezákonným zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s., a zjistil, že tomu tak není. Z judikatury (srov. č. 1010/2007 Sb. NSS) plyne, že pokud soud zvažuje naplnění jednotlivých znaků, kterými je definován nezákonný zásah, a dospěje k závěru, že tyto znaky tu nejsou přítomny, nejedná se o nedostatek podmínek řízení dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., nýbrž o nesplnění definičních znaků nezákonného zásahu dle § 82 s. ř. s. Žaloba je v důsledku nesplnění podmínek § 82 s. ř. s. nedůvodná, nikoli neprojednatelná. Soud proto projednal žalobu věcně a rozhodl o ní rozsudkem.

Podle § 82 s. ř. s. platí, že každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný (podle aktuálního znění zákona ve stavu k 19. 9. 2012; v souladu s přechodným ustanovením čl. II zákona č. 303/2011 Sb., kterým se mění soudní řád správní,

se totiž použije soudní řád správní ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti zákona č. 303/2011 Sb. – tj. od 1. 1. 2012 – i pro řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona).

Městský soud v Praze se již obdobnou žalobou téhož žalobce v minulosti zabýval pod sp. zn. 10 Ca 79/2006 a dospěl k závěru, že nutnost stvrdit svým podpisem na daňovém přiznání správnost zde vyplněných údajů není zásahem správního orgánu, kterým by dotčený subjekt mohl být zkrácen na svých právech. Soud o věci rozhodoval ještě před vydáním shora citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu publikovaného pod č. 1010/2007 Sb. NSS, a nerozhodl tak rozsudkem, nýbrž usnesením (vydáno dne 23. 8. 2006); ohlédne-li však nyní rozhodující senát od formy rozhodnutí, považuje tam vyslovené závěry za správné a použitelné i v této věci.

Tiskopis Ministerstva financí jistě není rozhodnutím, jak to žádá § 82 s. ř. s.; jak však s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu správně uvedl žalovaný, „zásahem“ má zákon na mysli přímý útok orgánu veřejné moci, který bezprostředně mění právní situaci dotčené osoby. Tuto kvalifikaci již z povahy věci nemůže splňovat určitá formulace v obecném tiskopisu; nejde o zásah, pokyn nebo donucení. Dále tiskopis není směřován přímo vůči žalobci jako konkrétní osobě, ale jedná se spíše o abstraktní akt s neurčitým okruhem adresátů. Žalobce jako daňový poradce nemohl být podpisem tiskopisu přímo zkrácen na svých právech, neboť prohlášení, podle nějž jsou zde uvedené údaje pravdivé a úplné, se vztahuje k samotnému daňovému subjektu; pokud se ukáže, že údaje pravdivé a úplné nejsou, ponese důsledky tohoto zjištění daňový subjekt, a ne daňový poradce. Konečně obsah prohlášení ani není v rozporu se zákonem, neboť daňové subjekty jsou ze zákona povinny uvádět v řízení údaje pravdivé, které jsou podloženy věrohodným, průkazným, správným a úplným účetnictvím (případně jinými povinnými záznamy), a pravdivost údajů jsou také povinny prokazovat (viz § 31 odst. 9 zákona o správě daní a poplatků, a také § 92 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, účinného od 1. 1. 2011).

Žalobce se svými námitkami tedy neuspěl; předtištěné prohlášení, které zástupce daňového subjektu podepisuje při podávání daňového přiznání, není zásahem správního orgánu, který by byl přímo zaměřen proti žalobci a zkracoval jej na právech. Jelikož v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, městský soud zamítl žalobu jako nedůvodnou.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o žalobě nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.; kromě obecných náležitostí podání musí kasační stížnost obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze 19. září 2012

JUDr. Eva Pechová v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Sylvie Kosková